

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

CARNEGIE
ENDOWMENT FOR
INTERNATIONAL PEACE

جنگیدن؛ گزینه پیش فرض اسرائیل و حزب‌الله

روز پنجمین هفته گذشته، ایالات متحده، اتحادیه اروپا و کشورهای دیگر خواستار آتش‌بس فوری بیست‌ویک‌روزه شدند تا «فضایی برای دیپلماسی فراهم شود» تا خشونت‌های مداوم بین اسرائیل و حزب‌الله پایان یابد. این واقعیت که امضاکنندگان این بیانیه تا این حد به سوی تنظیم یک ابتکار دیپلماتیک مشترک پیش رفته‌اند، بسیار مهم است، اما بدون تلاش مستمر با پشتوانه اهرم سیاسی معنادار، حتی توقف موقت خصومت‌ها هم ممکن نخواهد بود. تا آن زمان، محاسبات سیاسی هر دو طرف را به این سمت سوق خواهد داد که هیچ کدام آشکاراً متوقف نکنند. اینکه حزب‌الله از نظر نظامی آسیب‌هایی را متحمل شده، مشهود است. عدم تمایل ایران به مداخله برای کاهش فشار نظامی بر حزب‌الله هنوز قطعی نیست. ممکن است ایران در چهار دهه گذشته برای تقویت توانمندی‌های نظامی حزب‌الله سرمایه‌گذاری کرده باشد تا بازآزادگی استراتژیک علیه اسرائیل را تقویت کند، اما به نظر می‌رسد تهران هنوز تمایلی به ورود مستقیم به این درگیری ندارد. این حقایق بدون شک اسرائیل را تشویق می‌کند تا بر حملات خود بیافزاید. اما این مهم‌ترین دلیل مبنی بر اینکه اسرائیل آتش‌بس را نخواهد پذیرفت نیست. نزدیک به یک سال تمام، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، از تهدید حمله گسترده علیه حزب‌الله و آغاز جنگ منطقه‌ای با ایران برای تثبیت سلطه شخصی خود در سیاست داخلی و به دست آوردن اهرم فشار در رابطه با ایالات متحده استفاده کرده است. قرار گرفتن در آستانه یک جنگ بزرگتر در راستای اهداف نتانیاهو است. هر چند به راه انداختن یک جنگ بزرگتر یک قمار بزرگ است که خطراتی را به دنبال دارد. بنابراین، اگر چه هشدارهای جویابین، رئیس‌جمهور ایالات متحده در مورد «جنگ همه‌جانبه» مورد استقبال قرار می‌گیرد، اما هنوز نتیجه‌ای نداشته است. حداقل در حال حاضر، نتانیاهو می‌تواند از راه‌اندازی آنچه که دولت ایالات متحده و سایر طرف‌های بین‌المللی آن را به عنوان جنگ تمام‌مقیاس می‌دانند، خودداری کرده اما در عین حال با حفظ سطحی از حملات مداوم، به تضعیف توانایی‌های نظامی حزب‌الله ادامه داده و جایگاه سیاسی حزب‌الله در لبنان را تضعیف کند. سوابق دولت بایدن در عدم رعایت خطوط قرمز خود در مورد اقدامات تهاجمی اسرائیل در غزه نشان می‌دهد که تا زمانی که اقدامات اسرائیل در آستانه مشخصی باقی بماند، آمریکا فشاری واقعی بر اسرائیل وارد نخواهد کرد. این تصور رایج که اسرائیل به ریسین به یک نتیجه قاطع در قبال حزب‌الله نیاز دارد و یا می‌خواهد به جنوب لبنان حمله‌ای همه‌جانبه صورت دهد، چندان درست نیست. این همان چیزی است که حزب‌الله می‌خواهد تا اسرائیل را در تله گرفتار کند و رخدادی مشابه جنگ سال ۲۰۰۶ را رقم بزند. بنابراین به نظر می‌رسد اظهارات منتشرشده توسط هرزی حاوی، رئیس ستاد کل نیروهای دفاعی اسرائیل در مورد آماده شدن برای حمله زمینی و فراخوانی دو تپ ذخیره برای حمله به جنوب لبنان، با هدف تقویت اهرم سیاسی افزایش فشارهای دیپلماتیک بر حزب‌الله صورت گرفته است تا شرایط اسرائیل را بپذیرد.

یک معالظه متساویه، این فرض است که یک جنگ تمام‌عیار اساساً متفاوت از جنگ ظاهر محدودی است که در حال حاضر توسط اسرائیل علیه حزب‌الله انجام می‌شود. توانایی اسرائیل برای استقرار قدرت آتش و فناوری برتر نظامی که با هوش مصنوعی تقویت شده، برای وارد کردن خسارات گسترده بدون اینکه حتی یک سرباز اسرائیلی یا سرباز حزب‌الله بگذارد، نشان می‌دهد که تمایز متعارف بین جنگ تمام‌عیار و جنگ محدود، آنچنان وجود ندارد. اسرائیل کنترل حملات و سرعت بخت‌بندی به عملیات‌های زمینی را در اختیار دارد و تسلط بر تشدید تنش را حفظ خواهد کرد. حزب‌الله ممکن است آنقدر در خطر قرار گیرد که به شرایط آتش‌بس تن دهد که دولت بایدن برای آن تلاش می‌کند. با وجود تمام فشارهایی که بر حزب‌الله تحمیل می‌شود، تهدید واقعی برای این گروه در سیاست داخلی لبنان نهفته است و ممکن است حزب‌الله به لحاظ اعتبار و قدرت در عرصه سیاست داخلی لبنان تضعیف شود. به نظر می‌رسد تنها یک راه ممکن برای پایان دادن به جنگ‌های فعلی که اسرائیل در جبهه‌های شمالی و جنوبی خود به راه انداخته است وجود داشته باشد و آن حل و فصل دیپلماتیک درگیری منطقه با قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل است که جنگ سال ۲۰۰۶ را به آتش‌بس رساند. اما لحاظات سیاسی داخلی که رفتارهای اسرائیل و حزب‌الله را شکل می‌دهند، ادامه مازنه را به یک گزینه پیش فرض تبدیل کرده است. در واقع، اسرائیل مذاکره درباره آتش‌بس را رد کرده است. بدون پیگیری سیاسی قوی ایالات متحده و شرکایش، دورنمای کمی برای کاهش تنش وجود دارد، چه رسد به پایان کامل خشونت.

لبنان پس از سید حسن نصرالله

داشته است، اما حزب مستقبل به عنوان مهمترین و بزرگترین حزب جمعیت سنی، معمولاً روابطش با حزب‌الله سرد و در مرحله‌ای حتی بسیار بحرانی بوده است. بحران در روابط دو گروه به‌خصوص پس از ترور رفیق حریری نخست‌وزیر فقید لبنان به اوج خود رسید و در دوران نخست‌وزیری سعد حریری ادامه پیدا کرد اما پس از آن به تدریج فرو نشست.

در میان احزاب مسیحی، دو گروه «نیروهای لبنانی» به رهبری سمیر جعجع و حزب کتابت با فالانژیست به رهبری سامی جمیل در شمار مخالفان سرسخت حزب‌الله به حساب می‌آیند و در طول یک سال گذشته رهبران دو حزب حملات لفظی خود را علیه حزب‌الله به جنگ با اسرائیل تشدید کرده‌اند. در این میان اما مسئله مهم لبنان در شرایط کنونی این است که این کشور پس از اتمام دوره ریاست‌جمهوری میشل عون، موفق به انتخاب رئیس‌جمهور نشده و دو سال است که لبنان در خلأ قدرت به سر می‌برد. در وضعیت عدم انتخاب رئیس‌جمهور، کابینه دولت همچنان موقت است و نتایج میقاتی به‌عنوان سرپرست نخست‌وزیری، بدون اقتدار لازم کشور را اداره می‌کند.

در سایه خلأ قدرتی که نتیجه مستقیم عدم توافق گروه‌های مختلف سیاسی است، اقتصاد لبنان به شدت رو به وخامت گذاشته و بسیاری از مردم با به فلاکت افتاده‌اند و یا راه مهاجرت را در پیش گرفته‌اند.

در دو سال گذشته، تلاش‌های دیپلماتیک آمریکا، فرانسه، عربستان، مصر، قطر و امارات برای کمک به انتخاب رئیس‌جمهور جدید به جایی نرسیده و احزاب و ائتلاف‌های مختلف حاضر به توافق بر روی یک چهره خاص نشده‌اند.

با این وضع، روشن است که برخی محافل داخلی و منطقه‌ای و بین‌المللی از تضعیف حزب‌الله چه در حوزه نظامی و چه در حوزه سیاسی سود می‌برند و بسیار بعید است که از ضربات اسرائیل به رهبران و منابع تسلیحاتی آن ناخشنود باشند. در حقیقت، گروه‌های مخالف حزب‌الله در داخل لبنان، رهبر فقید این

نگاه
هم‌میهن
۱

ظاهر می‌شد اما در همین کسوت نیز حکم و کیل مدافع حزب‌الله را بازی می‌کرد. «جریان میهنی آزاد لبنان» که حزبی مسیحی است از دیگر متحدان حزب‌الله در سال‌های اخیر بوده است. این حزب ابتدا توسط میشل عون، رئیس‌جمهور سابق لبنان رهبری می‌شد، اما پس از پایان موعود ریاست‌جمهوری وی، رهبری جریان میهنی به جبران باسیل، داماد آقای عون سپرده شد. اتحاد جریان ملی آزاد با حزب‌الله را می‌توان نوعی ائتلاف به حساب آورد چرا که روابط دو طرف بدون فرازنشیب نبوده است. جبران باسیل به‌خصوص از ورود حزب‌الله به جنگ با اسرائیل پس از عملیات ۱۷ اکتبر سال گذشته، مرحله به مرحله انتقاد کرده است، اما به‌رغم تشدید لحن او در گذر زمان، مراقب حفظ ائتلاف خود با حزب‌الله هم بوده است.

حزب مسیحی المژده به رهبری سلیمان فرنجه نیز معمولاً یکی از متحدان حزب‌الله بوده است. این حزب پایگاه گسترده‌ای در بین مسیحیان لبنان ندارد اما به‌رغم این موضوع، فرنجه در سال‌های اخیر تنها کاندیدای مورد حمایت حزب‌الله برای تصدی ریاست‌جمهوری لبنان بوده است.

ولید جنبلاط رهبر دروزی‌های لبنان از دیگر متحدان فصلی حزب‌الله به‌شمار می‌رود. در حقیقت، مزاج سیاسی دائم‌التغییر آقای جنبلاط سبب شده است که حزب «ترقی خواه سوسیالیست» تحت رهبری او به طور متناوب جایگاه خود را در موانع قومی و سیاسی لبنان، آن هم درست بر سر بزرگ‌های سرنوشت‌ساز سیاسی جبهه‌جوانوعی توازن قوای معطوف به ادامه وضع موجود را تضمین کند. در میان احزاب کوچک سنی لبنان، حزب‌الله همواره متحدانی صمیمی

احمد زیدآبادی

نویسنده و مشاور هم‌میهن

در پی ترور سید حسن نصرالله، رهبر حزب‌الله لبنان و شمار بسیاری از فرماندهان این گروه توسط اسرائیل، سه پرسش در باره آینده حزب‌الله و لبنان و خاورمیانه، به مسئله روز در این بخش از دنیا تبدیل شده است.

آیا حزب‌الله امکان تجدید سازمان در کوتاه مدت را دارد؟

آیا تشدید جنگ و ویرانی تنها سناریوی پیش پای لبنان است؟

چس از رهبر فقید حزب‌الله، خاورمیانه چه سمت و سویی در پیش دارد؟ در حقیقت پاسخ روشن به پرسش‌های اول و دوم، در گرو پاسخ به پرسش دوم و تبیین شرایط لبنان پس از ترور سید حسن نصرالله و همکاران اوست.

سید حسن نصرالله همانطور که شیفتگانی در سطح داخلی و منطقه‌ای و جهانی داشت، از دشمنان سرسختی هم در تمام این سطوح برخوردار بود. در داخل لبنان نزدیک‌ترین متحد رهبر فقید حزب‌الله، نبیه بری، رهبر جنبش شیعه امل بود که تمام مواضع خود را با او تنظیم و هماهنگ می‌کرد. این دو گروه عملاً یک بلوک سیاسی را تشکیل می‌دادند؛ هر چند که نبیه بری به‌عنوان رئیس مجلس لبنان، عمدتاً در کسوت مذاکره کننده با طرف‌های داخلی و خارجی

نردبان آتشین تنش

اقدام اسرائیل در حمله تروریستی به حومه بیروت چه تبعاتی در پی خواهد داشت؟

Getty Images/عکس

هم پاسخی به اقدامات اسرائیل داده باشد و هم اسرائیل را از ادامه حملات ترور بازدارد.

هر چند حملات پیجری و ترورهای اسرائیل موجب بروز اختلال در فرماندهی و کنترلی نیروها در حزب‌الله شده است، اما حزب‌الله همچنان قادر است موشک‌های بالستیک میان‌برد را به سمت شهرهای بزرگ و تاسیسات نظامی اسرائیل شلیک کند. احتمالاً حزب‌الله در این حملات از موشک‌های بالستیک پیشرفته‌تر و دوربردتر و همچنین راکت‌ها و موشک‌هایی با سر جنگی سنگین‌تر و مخرب‌تر برای هدف قرار دادن شهرهای بزرگ اسرائیل نظیر حیفا و تل‌آویو استفاده خواهد کرد. حزب‌الله احتمالاً به بمباران این مناطق الجلیل سفلی و علیا ادامه خواهد داد. چرا که بمباران این مناطق می‌تواند هزینه‌های اقتصادی سنگینی بر اسرائیل تحمیل کند. حزب‌الله برای تحقق این هدف مجبور خواهد شد سامانه‌های پدافندی اسرائیل را تاراج کند بنابراین چاره‌ای ندارد جز اینکه موشک‌ها و راکت‌ها را در تعداد بالا شلیک کند تا این حملات تلفاتی به بار آورند؛ به نوعی که تلفاتی اقدام اسرائیل در ترور سید حسن نصرالله به حساب آید.

استراتژی اسرائیل و نتیجه‌ای که از حملات اخیر خود مد نظر دارد این است که حزب‌الله به پشت‌روخانه لیبانی عقب‌نشینی کند. اگر این هدف اسرائیل محقق شود، تل‌آویو مجبور نخواهد شد هزینه سنگین تهاجم زمینی به جنوب لبنان را متحمل شود. به نظر می‌رسد اسرائیل در حال حاضر به این نتیجه رسیده است که با ادامه حملات ترور کادر رهبری و بمباران زیرساخت‌های حزب‌الله می‌تواند این هدف را محقق کند. اسرائیل برای تحقق این هدف بیشتر بر نیروی هوایی خود تکیه کرده است و احتمالاً همین رویه را نیز ادامه خواهد داد. اما بعید است که حزب‌الله به زودی در مقابل اسرائیل کوتاه بیاید، بلکه ترجیح حزب‌الله این است که اسرائیل را وارد یک جنگ فرسایشی زمینی در جنوب لبنان کند. در نتیجه با ادامه مقاومت حزب‌الله در مقابل فشار نظامی اسرائیل، احتمالاً اسرائیل نیز در آینده گزینه تهاجم زمینی محدود و یا حتی تهاجم زمینی تمام‌عیار به جنوب لبنان جهت اشغال این منطقه و ایجاد یک نوک حائل بین شمال اسرائیل و نیروهای حزب‌الله را در نظر خواهد داشت. اسرائیل برای انجام چنین عملیاتی از منابع لازم نیز برخوردار است. دو روز پیش، ایالات متحده یک بسته ۸ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلاری کمک نظامی به اسرائیل را تصویب کرد که اغلب اقلام آن را مهمات سامانه‌های پدافند هوایی اسرائیل تشکیل می‌دهند.

جولای، اسماعیل هنیه، رئیس دفتر سیاسی حماس را با یک حمله تروریستی در تهران از پای درآورد. اسرائیل در طول درگیری‌های قبلی خود با حزب‌الله، از جمله جنگ ۲۰۰۶ و عملیات خوشه‌های خشم در سال ۱۹۹۶، از هدف قراردادن نصرالله اجتناب کرده بود. در آن زمان بزورد اسرائیل این بود که چنانچه نصرالله را هدف قرار دهد، ممکن است حزب‌الله لبنان و ایران به‌عنوان حامی اصلی اش، حملات مستقیمی را علیه اسرائیل تدارک دیده و خسارات قابل توجهی به نیروهای مسلح و مراکز غیرنظامی اسرائیل وارد کنند. اما از زمان آغاز جنگ با حماس در غزه در اکتبر سال ۲۰۲۳ و متعاقب آن درگیری مرزی با حزب‌الله، اسرائیل به‌طور پیوسته کمپین ترور خود را برای هدف قرار دادن فرماندهان عالی‌رتبه حزب‌الله گسترش و شدت داده است. برای مثال در ۳۰ جولای اسرائیل فواد شکر، فرمانده شماره دو حزب‌الله را ترور کرد. در تاریخ ۱۷ و ۱۸ سپتامبر نیز اسرائیل دامنه ترورها را به شکل عجیبی گسترش داده و یک حمله پیجری گسترده را در لبنان صورت داد. هم‌زمان با این حمله پیجری، کابینه اسرائیل مجوز آغاز عملیات نظامی گسترده علیه حزب‌الله لبنان را صادر کرد و هدف این حمله عقب‌راندن حزب‌الله از مرزهای سرزمین‌های اشغالی و بازگرداندن شهرک‌نشینان آواره به شهرک‌های شمالی اسرائیل اعلام شد.

اقدام اسرائیل برای ترور سید حسن نصرالله مسلماً حزب‌الله را وادار خواهد کرد تا دامنه عملیات خود علیه اسرائیل را گسترش دهد. احتمالاً در روزهای آینده شاهد حملات گسترده‌تری از سوی حزب‌الله به تل‌آویو باشیم. همچنین این احتمال وجود دارد که حزب‌الله حملات شدیدی را به نظامیان اسرائیلی مستقر در مرز صورت دهد.

اگر حزب‌الله در پاسخ به حملات مخفی و آشکار اسرائیل در روزهای گذشته، اقدامی شدید و قاطع صورت ندهد، تصویری که در ذهن حامیان حزب‌الله مبنی بر توان این گروه برای دفاع و بازآزادگی در مقابل اسرائیل نقش بسته، خدشدار خواهد شد. از سوی دیگر خودداری حزب‌الله از واکنش شدید به حملات حزب‌الله موجب خواهد شد که مخالفان داخلی این گروه در لبنان نیز جسارت بیشتری برای زیر سوال بردن مشروعیت و جایگاه این گروه به دست آورند. تا به اینجا کار حزب‌الله سعی کرده آسیب‌های ناشی از حملات آشکار و مخفی اسرائیل را تحمل کند اما اقدام اسرائیل در ترور سید حسن نصرالله که بانفوذترین چهره در ساختار حزب‌الله و کل جمعیت شیعیان لبنان محسوب می‌شود در کنار آمار بالای تلفات حمله روز جمعه اسرائیل در نزدیکی بیروت، موجب خواهد شد تا حزب‌الله لبنان دامنه حملاتش را به اسرائیل گسترش دهد تا

نگاه
هم‌میهن
۲

آرمین منتظری

دبیر گروه دیپلماسی و بین‌الملل

اقدام اسرائیل برای ترور سید حسن نصرالله نشان می‌دهد که اسرائیل تصمیم گرفته به یکباره سطح تنش را به شکل بی‌سابقه‌ای افزایش دهد. ظاهراً اسرائیل در نظر دارد حملات ترور بلندپایه‌ترین شخصیت‌های سیاسی حزب‌الله لبنان را بیشتر کند. مسلماً این اقدام اسرائیل موجب خواهد شد تا حزب‌الله نیز دامنه و مقیاس حملات خود به اسرائیل را گسترش دهد. اینکه آیا این اقدام حزب‌الله اسرائیل را از ادامه کمپین نظامی‌اش منصرف خواهد کرد، مشخص نیست اما در صورت گسترش حملات اسرائیل به حزب‌الله، این احتمال وجود دارد که ایران نیز در نهایت مجبور به مداخله مستقیم در این درگیری شود. چه اینکه حزب‌الله مهمترین نیرو در ساختار شبکه مقاومتی است که ایران از آن حمایت می‌کند.

روز جمعه ارتش اسرائیل حملات متعددی را به یکی از محله‌ها در حومه بیروت انجام داد. هدف این حمله ترور سید حسن نصرالله دبیرکل حزب‌الله لبنان بود. روز گذشته نیز ارتش اسرائیل در بیانیه‌ای مدعی شد که ترور نصرالله موفقیت‌آمیز بوده است. حمله اخیر اسرائیل نشان می‌دهد که رژیم نتانیاهو چرخشی بزرگ را در شکل عملیات‌های ترور علیه شخصیت‌های ارشد حزب‌الله صورت داده است. این حمله در شرایطی انجام شد که اسرائیل طی هفته‌های گذشته به‌طور مستمر تعداد نیروهای زمینی خود را برای تهاجم زمینی احتمالی به جنوب لبنان افزایش داده است. اسرائیل همچنان اصرار دارد که حزب‌الله لبنان طبق قطعنامه ۱۷۰۱ باید به پشت‌روخانه لیبانی عقب‌نشینی کند.

بنا بر گزارش‌ها، اسرائیلی‌ها چند دقیقه قبل از شروع حمله به ضاحیه بیروت، به دولت جویابین، رئیس‌جمهور ایالات متحده، اطلاع دادند، هر چند سخنگوی پنتاگون اعلام کرده که وزیر دفاع ایالات متحده تنها زمانی که حمله انجام شده بود، مطلع شد. هدف قرار دادن عمدی نصرالله شاهد دیگری است مبنی بر اینکه اسرائیل دیگر کارزار ترور خود را به فرماندهان نظامی با مقامات سیاسی سطح پایین محدود نخواهد کرد. در ماه‌های اخیر، اسرائیل به‌طور پیوسته کمپین ترور خود را علیه مقامات ارشد حزب‌الله و حماس تشدید کرده است و حملات اسرائیل از هدف قرار دادن رهبران سیاسی به هدف قرار دادن فرماندهان نظامی تبدیل شده است. اسرائیل در ۳۱

نگاه
هم‌میهن
۳

اقدام اسرائیل برای ترور سید حسن نصرالله مسلماً حزب‌الله را وادار خواهد کرد تا دامنه عملیات خود علیه اسرائیل را گسترش دهد. احتمالاً در روزهای آینده شاهد حملات گسترده‌تری از سوی حزب‌الله به تل‌آویو باشیم. همچنین این احتمال وجود دارد که حزب‌الله حملات شدیدی را به نظامیان اسرائیلی مستقر در مرز صورت دهد.